

BANKLOVGIVNING I SVEJTS

AF TH. VENSILD

DEN svejtsiske Særlovgivning for Banker og Sparekasser har hidtil, bortset fra Loven om Nationalbanken af 6. Oktober 1905, der senest er ændret ved Lov af 7. April 1921, alene bestaaet af en kantonal Lovgivning vedrørende Oprettelse af særlige Kantonal-Banker og en Lovgivning af mindre Omfang i visse Kantoner vedrørende Sparekasser. Bankerne og Sparekasserne var saaledes tidligere kun underlagt den almindelige Lovgivning, især Code des obligations og Selskabslovgivningen, hvilken sidste blandt andet paalagde Aktieselskaber og Andelsselskaber paa den aarlige Generalforsamling at afgive en tilstrækkelig detailleret Beretning til at sætte Aktionærer og Andelshavere ind i vedkommende Selskabs sande Stilling og Fortjeneste. I dette Forhold er der sket en Forandring ved en Lov af 8. November 1934, som er traadt i Kraft 1. Marts 1935.

At man i Svejts først saa sent som i 1934 har faaet en almindelig Banklov betyder dog ikke, at Bankerne her spiller en ringere Rolle i det økonomiske Liv end i andre Lande. Tværtimod er Svejts det Land, hvor Bankerne forvalter flest Indlaansmidler pr. Indbygger. I det nogenlunde normale Aar 1929 udgjorde saaledes Bankernes samlede Indlaan pr. Indbygger (excl. Indlaan i Sparekasser) i Svejts 580 \$, i U. S. A. 351 \$, i England og Wales 238 \$ og i Danmark 152 \$.

Bankernes aarelange Frihed for Indgreb fra Statens Side har medført, at der har udviklet sig en Række forskelligartede Pengeinstituter, der i videst muligt Omfang udfører alle Slags Bankforretninger. Kantonal-Bankerne ejes af Kantonerne, der garanterer deres Forpligtelser, og de har visse Skattelempelser. De driver Bankvirksomhed paa lignende Maade som de private Forretningsbanker. Af disse er Stor-Bankerne Aktieselskaber paanær en enkelt Bank, Banque populaire suisse, der er et Andelsselskab. De øvrige Banker — Lokal-Bankerne — er private Aktieselska-

ber, Kommandit-Aktieselskaber eller Andelsselskaber, medens enkelte ejes af Kommunerne. Af Sparekasserne er de fleste Andelselskaber, en Del ejes af Kommunerne, og kun faa er Aktieselskaber.

Svejtsiske Bankers samlede Balance ved Udgangen af 1934.

	Antal Banker	Balance Milliard S. Fres.	I pCt. af samtl. Bankers Balance
Kantonal-Banker	27	7,9	39
Stor-Banker	7	5,0	25
Større Lokal-Banker	80	3,4	17
Andre Lokal-Banker.....	108	0,5	3
Raiffeisenkasser (1 Forbund) ...	(603)	0,3	2
Sparekasser	98	1,5	7
Sociétés financières	41	1,5	7
	—	20,1	100

Som det fremgaar af ovenstaaende Tabel, er de vigtigste Grupper: Kantonal-Bankerne, Stor-Bankerne og Lokal-Bankerne. Deres samlede Balance ultimo 1934 androg henholdsvis 7,9, 5,0 og 3,9 Milliard S. Fres., tilsammen 16,8 Milliard S. Fres. eller 84 pCt. af samtlige Bankinstituters Balance paa 20,1 Milliard S. Fres. De tidligere 8 Stor-Banker — nu kun 7, da Banque d'escompte suisse standsede i April 1934 — var indtil 1931 den mest betydende Gruppe. Da Stor-Bankerne imidlertid i de senere Aar har lidt følelige Tab, er Kantonal-Bankerne, hvis Forpligtelser som nævnt er garanteret af Kantonerne, steget stærkt i Betydning og indtager nu Førstepladsen. Ultimo 1934 udgjorde Kantonal-Bankernes samlede Balance saaledes 39 pCt. af samtlige Bankers Balance, medens Stor-Bankernes kun androg 25 pCt.

Forskellen mellem de enkelte Grupper er mere af formel end reel Art. Man kan ganske vist anføre, at K a n t o n a l - B a n k e r n e i højere Grad end de andre Banker yder Hypoteklaan og ikke udfører udenlandske Forretninger, og at S t o r - B a n k e r n e samt de største Lokal-Banker i mindre Grad yder Hypoteklaan og er saa godt som ene om at udføre udenlandske Forretninger. Det er rigtigt, at Kantonal-Bankerne som G r u p p e betragtet i højere Grad end de andre Banker yder Hypoteklaan. Men ser man paa de enkelte Banker, gælder dette Særkende fortrinsvis Kantonal-Bankerne i agerbrugsdyrkende Kantoner, hvor Hypoteklaanene kan andrage op mod 90 pCt. af deres samlede Aktiver. I andre Kantoner, hvor Industri og Handel er fremherskende, beløber Hypoteklaanene sig i visse Tilfælde til kun 15 pCt. af deres sam-

lede Aktiver. Her yder Kantonal-Bankerne ligesom Stor-Bankerne i vid Udstrækning Laan til Industri og Handel under Form af Kasse-Kredit og Vekseldiskontering; medens omvendt Stor-Bankerne ogsaa i ret vid Udstrækning yder Hypoteklaan. Bortset fra de største Lokal-Banker, hvis Virkefelt, gennem et Net af Filialer, nærmer sig Stor-Bankernes, har Lokal-Bankerne ifølge deres Natur kun det nærmeste Opland som Virkeomraade og yder Laan til stedlige Haandværkere og mindre Industridrivende samt saavel Driftslaan som længere løbende Hypoteklaan til Landbrugere. Mange af de mindre Lokal-Banker optræder dog nærmest som Sparekasser. Raiffeisenkasserne, der er sammensluttet i ét Forbund, samt de egentlige Sparekasser foretager ogsaa almindelige Bankforretninger, men har kun ringere Betydning. Deres samlede Balance androg ultimo 1934 henholdsvis 0,3 og 1,5 Milliard Frcs.

Hvad endelig angaar Sociétés financières, er nogle af disse Holding-Companies, ofte oprettet paa Initiativ af en Stor-Bank. Igennem et saadant Selskab kan Banken føre den fornødne Kontrol med de Industriforetagender, som den financierer, uden dog derved overfor Offentligheden at synes at staa i for intim Forbindelse med dem. Andre Sociétés financières er nærmest Investment trusts, saaledes som de findes i England, og modtager ofte Indlaan fra Publikum. Den samlede Balance for samtlige Sociétés financières androg ultimo 1934 1,5 Milliard Frcs.

I det store og hele modtager samtlige Bankgrupper Indlaan under enhver Form. En særlig betydningsfuld Indlaanstype er de saakaldte Obligations de caisse: Indlaan paa længere Tid mod rentebærende Obligationer, der udstedes af hver enkelt Bank og Sparekasse, løbende fra et til fem Aar. De udbydes ikke en bloc, men sælges dagligt og stykkevis ved Skranken. Bankerne anvender særligt denne Form for Indlaan til at skaffe sig Midler paa længere Sigt, og disse Indlaan har den Behagelighed at forfalde successivt. Af den samlede Indlaansmasse for Kantonal-Bankerne, Stor-Bankerne og Lokal-Bankerne under eet, pr. ultimo 1934 ialt 12,6 Milliard Frcs., hidrørte 5,1 Milliard Frcs. fra Obligations de caisse. For hver enkelt Bankgruppe var Beløbene for samlet Indlaan og for Obligations de caisse henholdsvis 6,3 og 2,6 Milliard Frcs., 3,4 og 1,2 Milliard Frcs., samt 3,0 og 1,3 Milliard Frcs. Den store Betydning, Obligations de caisse har, fremgaar yderligere af, at deres Rente er bestemmende for Fastsættelsen af de øvrige Indlaansrenter.

Emissionsforretninger udføres fortrinsvis af Stor-Bankerne (i Forbindelse med enkelte af de største Lokal-Banker) samt af Kantonal-Bankerne. Disse to Grupper er hver for sig organiseret under Navn af henholdsvis Cartel des banques suisses og Union des banques cantonales suisses og samarbejder intimt ved alle større Emissioner, f. Eks. ved Optagelse af Statslaan, Kommunelaan m. v.

Sammenlignet med andre Landes Banktyper maa de svejtsiske Banker som Helhed betragtet siges at ligge mellem den franske og den tyske Banktype.

I 1931 oprettede Kantonal-Bankerne og de af de øvrige Banker, hvis Hypoteklaan udgjorde mindst 60 pCt. af samtlige Aktiver, hver for sig et Aktieselskab, nemlig henholdsvis la Centrale d'émission de lettres de gage des banques cantonales og la Banque des lettres de gage d'établissements de crédit hypothécaire. De to Selskaber udsteder Obligationer med Løbetid fra 15—40 Aar og udlaaner Provenuet til deres Medlemmer mod Pant i fast Ejendom. Selskaberne er fritaget for direkte Beskatning og nyder andre økonomiske Privilegier. Aktiekapitalen er for begge Selskabers Vedkommende 10 Millioner Frcs., og deres samlede Forpligtelser maa ikke overstige 20 Gange deres Egenkapital. Ved Udgangen af 1934 havde Kantonal-Bankernes Selskab en samlet Balance paa 161 Mill. Frcs., medens denne for de andre Bankers Selskab androg 214 Mill. Frcs.

Staten aabnede i Sommeren 1932 en Laanekasse, la Caisse des prêts, hvis Formaal er midlertidigt at hjælpe Banker og andre Foretagender, der er kommet i Vanskeligheder. Laanekassen er bemyndiget til at yde Laan paa 2. Klasses Papirer. Laanemidlerne fremskaffer den ved at rediskontere de modtagne Papirer i Nationalbanken eller ved at udstede og sælge rentebærende Obligations de caisse med en Løbetid af indtil 5 Aar. Laanekassen har en Garantikapital paa 100 Mill. Frcs., hvoraf Staten har tegnet 75 Mill. Frcs. og Bankerne Resten. Dens Forpligtelser maa ikke overstige 200 Mill. Frcs., og Staten hæfter for de Forpligtelser, som Garantikapitalen ikke maatte dække. Siden 1934 kan Forbundsraadet, efter først at have hørt Nationalbanken, forhøje Maximalbeløbet til 300 Mill. Frcs. Ultimo 1934 androg dens samlede Balance 167 Mill. Frcs.

BANK- OG SPAREKASSELOVEN AF 8. NOVEMBER 1934¹⁾

De direkte Aarsager til Loven maa søges i to Forhold. For det første i de svære Tab, som Aktionærer, Andelshavere og Indlaanere havde lidt ved Banksammenbrud foraarsaget af Tab paa indefrosne Krediter til den indenlandske Industri og særligt paa Krediter til Udlandet. For det andet i de stadig hyppigere Klager fra Landbruget over, at det paa Grund af Kapitaleksport til Udlandet var vanskeligt at faa Laan i fornødent Omfang og til en rimelig Rente.

Særlig Banque populaire suisse's Rekonstruktion i November 1933 medførte stor Uro hos Befolkningen. Denne Stor-Bank er som foran nævnt et Andelsselskab; dens Kapital, 186 Mill. Frcs., ejedes af 100.000 Andelshavere, hvoraf Størstedelen var mindre Forretningsfolk, Haandværkere og Arbejdere. Dens Indlaan hidrørte fra ca. 350.000 Indlaanere. Staten traadte hjælpende til med frisk Kapital, for at Indlaanerne ikke skulde lide Tab og Andelshaverne ikke miste hele deres indskudte Kapital, som da ogsaa kun blev nedskrevet til 50 pCt.²⁾. Siden Rekonstruktionen vælger Staten Majoriteten af Bankens Ledelse og fører iøvrigt Kontrol med Banken.

Der har tidligere været Tilløb til Særlovgivning for Banker, f. Eks. i 1915—16, men hver Gang har Tiderne bedret sig, inden Bestræbelserne har ført til Resultater.

I Loven af 1934 savner man mange af de Indgreb, som andre Landes Banklovgivning indeholder, saaledes Bestemmelser om en egentlig Bankinspektion, et vist maksimalt Forhold mellem Egenkapitalen og de enkelte Engagementer, mellem Egenkapitalen og Besiddelse eller Belaaning af Aktier og Andelsbeviser i et andet erhvervsdrivende Selskab, samt mellem Egenkapitalen og Besiddelse af faste Ejendomme, hvori ikke drives egen Bankvirksomhed — en Bestemmelse, det havde syntes nærliggende at indføre i Svejts, hvor Bankerne har saa stort et Beløb anbragt i Hypoteklaan. Endvidere Bestemmelser vedrørende Krediter til Industriforetagender, saaledes som den belgiske Lovgivning, der endog gaar saa vidt, at den fra almindelig Bankvirksomhed udskiller Krediter til Industrien.

¹⁾ Loi sur les banques et les caisses d'épargne.

²⁾ Banken afskrev som Tab i 1933 ialt 130 Mill. Frcs., hvoraf 95 Mill. Frcs. hidrørte fra Krediter til Udlandet.

Under Debatten om Loven blev flere dybtgaaende Indgreb foreslaaet, saaledes Oprettelsen af et permanent Bankraad med udstrakte Beføjelser, en kollektiv Arbejdskontrakt for Bankfunktionærer, en Begrænsning af Tantiømer, en Veto-Ret for Nationalbanken med Hensyn til Forhøjelse af Renten af Indlaan etc. Alle disse Forslag blev imidlertid ikke ophøjet til Lov. Et særligt Forslag om Oprettelse af et Debitor og Kautionsist-Register til Nytte for Bankerne, og til hvilket disse tvungent skulde meddele Oplysninger, er endnu under Overvejelse i Kamrene, men hvorvidt Tanken realiseres er tvivlsomt.

Loven omfatter principielt alle Banker, Sparekasser og tillige Sociétés financières af banklignende Karakter, saafremt disse henvender sig til Offentligheden om Indlaan. Visse af dens Bestemmelser finder endvidere Anvendelse paa Bankiervirksomhed. Loven gælder enslydende for Banker og Sparekasser. Grænsen mellem disse er saa udflydende, at den end ikke omtales i Lovens Motiver. Udtrykkeligt undtaget er de Sociétés financières, der vel henvender sig til Offentligheden om Indlaan, men hvis Virkeomraade er en bestemt afgrænset Kreds af Industriselskaber, f. Eks. Bally, Nestlé m. fl. Undtaget er ligeledes den svejtsiske Nationalbank, bortset fra særlige Bestemmelser vedrørende Forholdet mellem denne og de øvrige Banker, samt la Centrale d'émission de lettres de gage des banques cantonales, la Banque des lettres de gage d'établissements de crédit hypothécaire og la Caisse de prêts.

Hvorvidt et Pengeinstitut falder ind under Loven eller ej, afgøres af Commission fédérale des banques, en Institution, der senere vil blive omtalt. Loven bestemmer, at kun de Instituter, der er underlagt den, maa anvende Betegnelsen Bank. Bankvirksomhed er ifølge Loven fri Næring, idet ethvert Pengeinstitut, der opfylder Lovens Betingelser, kan drive Bankvirksomhed.

Af Lovens Indhold skal omtales: I. Bestemmelserne om Bankernes¹⁾ Organisation, Likviditet og Egenkapital, om Betalingshensstand samt de vigtige Bestemmelser om Sikring af Spareindskud, II. Bestemmelserne om Oprettelsen af en Commission fédérale des banques og III. Bestemmelserne om Forholdet mellem Nationalbanken og de øvrige Banker.

¹⁾ Ordet Banker er her og i det følgende brugt i udvidet Betydning, omfattende alle de Pengeinstituter, der falder ind under Loven, ligesom Ordet banques i selve Loven har samme udvidede Betydning.

I. Bankernes Organisation, Likviditet og Egenkapital. Betalingshenstand og Sikring af Spareindskud.

Organisationen søges tilrettelagt paa lignende Maade som herhjemme. Vedtægter og Reglement skal alt efter Bankernes Omfang og Vigtighed indeholde Regler om Repræsentantskab, Bestyrelse, Direktion og intern Revision. Hvert af disse Organers Kompetence bestemmes saaledes, at den medfører et effektivt Tilsyn fra Ledelsens Side. Vedtægterne skal klart angive Bankernes Virkeomraade, saavel fagligt som territorialt, men det faglige Omraade kan som hidtil omfatte alle Arter Forretninger. Vedtægterne og Reglementet skal anerkendes af Commission féd. des banques. Undtagelser gælder for Kantonal-Bankerne paa disse og nedenanførte Omraader, saafremt de i Forvejen er ordnede paa en noget lignende Maade.

En Banks Aarsregnskab skal ligesom herhjemme revideres af uafhængige Revisorer. Disse skal være anerkendt som Bankrevisorer af Commission féd. des banques og maa udelukkende beskæftige sig med Revision, Likvidation samt finciel Organisation, derimod ikke forvalte Formuer eller udføre Bankforretninger.

Lovens Règlement d'exécution af 26. Februar 1935 indeholder nærmere Forskrifter for Affattelsen af Revisionsberetningen, der skal være ret detailleret. Den skal meddeles Medlemmerne af Bankens Ledelse, for at hvert enkelt kan blive bekendt med Forholdene, saaledes som de bedømmes af uafhængige Ekspertter. Man opnaar herved, at ingen af Ledelsen kan forflygtige sit Ansvar ved i paakommende Tilfælde at skyde sig ind under Uvidenhed.

Konstaterer Revisorerne Brud paa de lovmæssige Forskrifter, skønner de, at Kreditorernes Sikkerhed er i Fare, eller viser det sig, at Selskabets Kapital ved Tab er reduceret til Halvdelen, skal de opfordre Banken til at ordne Forholdet indenfor en given Frist. Gør den ikke dette, eller har Revisorerne konstateret, at Kreditorerne ikke længere er dækket af Aktiverne, skal de uden Tøven give Indberetning herom til Commission féd. des banques, der da tager Affære.

Loven bestemmer, at Bankerne skal offentliggøre deres Aarsregnskaber, omfattende en Status og en Gevinst- og Tabskonto, ligesom de, efter deres Størrelse, skal offentliggøre Halv-

aars- eller Kvartalsbalancer. Disse Regler forekommer saa selvfølgelig i Danmark, men i Svejts er de det ikke; end ikke alle Stor-Bankerne har hidtil fulgt dem.

Bankernes Likviditet og Størrelsen af deres Egenkapital er fastsat i det fornævnte Règlement d'exécution. Likviditeten skal for Kassebeholdningens Vedkommende mindst være:

2,5 pCt. af de Forpligtelser paa kort Frist, hvis Sum ikke overstiger 15 pCt. af de samlede Forpligtelser,

3 pCt. af de Forpligtelser paa kort Frist, hvis Sum ligger mellem 15 til 20 pCt. af de samlede Forpligtelser,

4 pCt. af de Forpligtelser paa kort Frist, hvis Sum ligger mellem 20 til 25 pCt. af de samlede Forpligtelser, og

5 pCt. af de Forpligtelser paa kort Frist, hvis Sum overstiger 25 pCt. af de samlede Forpligtelser.

Til Forpligtelser paa kort Frist henregnes Forpligtelser paa Anfordring eller paa til og med een Maanedes Opsigelse.

Kassebeholdningen i Forbindelse med Værdien af de letrealisable Aktiver skal efter ovennævnte Forhold mellem Forpligtelserne paa kort Frist og de samlede Forpligtelser mindst udgøre henholdsvis 25, 30, 40 og 50 Procent af de korte Forpligtelser.

Commission féd. des banques kan under unormale Forhold dispensere fra Likviditetsreglerne, med eller uden Betingelser.

Som det vil ses, er Likviditetskravene gradueret efter de korte Forpligtelsers relative Størrelse. Dette Princip forekommer naturligt, da det fører til stor Likviditet netop der, hvor Forpligtelsernes Art gør det fornødent, og Reglerne har den Fordel at kunne anvendes overfor alle de forskellige Pengeinstituter, der falder ind under Loven. De danske Regler vedrørende Likviditet foreskriver i Modsætning hertil, at Kassebeholdningen skal udgøre en vis Procent af de samlede Forpligtelser — uden Hensyn til disses Sammensætning — og jo større desto større Aktiekapitalen er, nemlig 1, 2 eller 3 Procent, eftersom Aktiekapitalen ikke er over 5 Mill. Kr., fra 5—20 Mill. Kr. eller over 20 Mill. Kr., samt at Kassebeholdningen i Forbindelse med de letrealisable Aktiver for alle Banker skal udgøre mindst 15 pCt. af Forpligtelserne paa Anfordring eller med kortere Varsel end en Maaned. (Til korte Forpligtelser henregner man i Danmark saaledes ikke Forpligtelser med een Maanedes Opsigelse, hvad man derimod gør i Svejts). En direkte Sammenligning mellem de to Landes Likviditetskrav lader sig ikke foretage, da der ikke er offentliggjort Materiale, som belyser Sammensætningen af Bankernes Forpligtelser opgjort

i Overensstemmelse med Likviditetskravene. Af Reglernes Satser synes det dog at kunne skønnes, at Kravene med Hensyn til Kassebeholdningen i Svejts er noget ringere for større Banker end herhjemme, medens Kravene med Hensyn til Kassebeholdningen i Forbindelse med de letrealisable Aktiver er større.

Egen kapitalen er for Kantonal-Banker og Banker, der er organiserede som Andelselskaber med ubegrænset Ansvar og solidarisk Hæftelse, fastsat til at skulle være mindst 5 pCt. af Forpligtelserne. For andre Banker skal den mindst være 5 pCt. af de Forpligtelser, der er dækket af Tilgodehavender med Pant i svejtsiske Ejendomme indenfor $\frac{2}{3}$ af Salgsværdien, samt 10 pCt. af andre Forpligtelser. Kravene til Aktiebankerne er saaledes mindre end herhjemme, hvor der kræves 10 pCt. af de samlede Gælds- og Garantiforpligtelser. Noget Minimum for en Banks Aktiekapital fastsætter Loven ikke (cfr. den danske Banklov); den kræver, at der af den årlige Nettoindtægt skal overføres mindst 5 pCt. til et Reservefond, indtil dette udgør 20 pCt. af Aktiekapitalen. Denne Bestemmelse stiller ringere Krav om Henlæggelser end den danske.

Særlige Forholdsregler træffer Loven i de Tilfælde, hvor en Bank mister Publikums Tillid og er udsat for stærke og vedvarende Udtræk fra Indlaanernes Side, eller hvor en Bank er ude af Stand til at indfri sine Forpligtelser ved Forfaldstid, men dog er solvent. I førstnævnte Tilfælde har Forbundsraadet, efter at have raadspurgt Nationalbanken og Commission féd. des banques, Bemyndigelse til at give paagældende Bank *Betalingshensstand* for et begrænset Tidsrum, men kun forsaavidt Indlaanerne og Bankens øvrige Kreditorer er fuldt dækkede, og deres Interesser vil kunne varetages under Henstandens Varighed. Henstanden kan gælde Bankens samlede Forpligtelser eller Dele deraf. I det andet Tilfælde, hvor en Bank ikke kan indfri sine Forpligtelser ved Forfaldstid, kan vedkommende Domstol bevilge Banken Henstand for et Aar, saafremt det skønnes, at Kreditorerne er dækkede. Hvis Omstændighederne tilsiger det, kan denne Frist forlænges et Aar. Under Henstandsperioden staar Banken under nøje Tilsyn af en eller flere sagkyndige af Retten udnævnte Kommissærer.

For *Spareindskud* fastsætter Loven, at Indskud paa indtil 5000 Fres. for hver Indskyder¹⁾ i Tilfælde af Konkurs er privilegerede Krav, der placeres i Konkurslovens 3. Klasse.

¹⁾ I Lovforslaget oprindelig kun 3000 Fres.

Endvidere giver Loven Kantonerne Adgang til for Spareindskud paa indtil 5000 Frs. naarsomhelst at anordne en lovbestemt Panteret til Fordel for Indskyderne i Bankens Værdipapirer og Fordringer. I Tilfælde af Konkurs skal denne Panteret først gøres gældende, og den herefter udækkede Del af de 5000 Frs. placeres i Konkurslovens 3. Klasse. Panteret for Spareindskud kan kun gives ved Lov, og en saadan skal for at være gyldig sanktioneres af Forbundsraadet.

Denne Beføjelse vil Kantonerne sikkert blive nødt til at gøre Brug af, dels i egen Interesse, fordi Spareindskudene formentlig ellers overflyttes til en anden Kanton grundet paa en dér eksisterende Panteret, dels under Paavirkning af de private Banker selv, navnlig Stor-Bankerne. Disse har nemlig i de seneste Aar været ude for en stærk Forskydning af Indlaan til Fordel for Kantonal-Bankerne, hvor Spareindskudene er garanteret af Kantonerne.

Man vil af Lovens Bestemmelser om Spareindskud se, at der ikke er Tale om en egentlig Garanti, men kun om en stærkt privilegeret Stilling for mindre Spareindskydere i Tilfælde af Konkurs.

De foran gennemgaaede Lovregler søger at skabe en ensartet og betryggende Organisation af Banker og Sparekasser, men Lovgivningen maa dog ikke foranledige til at tro, at den svejtsiske Bankorganisation tidligere som Helhed var mindre god. Lovens Hovedbestemmelser vedrørende Organisationen ophøjer blot til Lov, hvad de vellede Banker allerede tidligere iagttog; nyt er de detaillerede Regler om Revision samt Reglerne om Sikring af Spareindskud. Det er saaledes de mindre vellede Banker, Loven særlig tager Sigte paa og bibringer en for saavel Kreditorerne som Samfundet mere betryggende Organisation.

II. Commission fédérale des banques.

Commission fédérale des banques udnævnes af det svejtsiske Forbundsraad og bestaar af 5 Medlemmer, der dels skal være Ekspertes i Bankteknik og dels hverken maa sidde i Ledelsen af nogen Bank eller Bank-Revisionsinstitut. Man har herimod indvendt, at det kan blive vanskeligt at finde Personer, der opfylder begge Betingelser.

Kommissionens Opgave er at paase, at Lovens Bestemmelser overholdes, men Adgang til et egentligt Tilsyn med Bankerne har den ikke. Til dens Opgaver hører, som ovenfor omtalt, at aner-

kende Bankernes Vedtægter og Reglementer og i paakommende Tilfælde at dispensere fra Likviditetsbestemmelsen. Hvis Kommissionen finder, at en Bank ikke har overholdt Lovens Bestemmelser, og Forholdet ikke ordnes indenfor en af Kommissionen fastsat Frist, skal Sagen indbringes for vedkommende administrative eller retslige Myndighed. Kommissionen skal handle paa tilsvarende Maade, hvis en Banks Revisorer underretter den om Uregelmæssigheder, Brud paa de lovmæssige Forskrifter eller om, at Kreditorerne ikke længere er dækket af Aktiverne.

Kommissionen paaser, at Bankerne hvert Aar bliver revideret af Revisorer, der er uafhængige af Banken, men kan kun i specielle Tilfælde kræve, at Revisorerne skal overgive den deres Revisionsberetning. Under særlige Forhold kan den paabyde en ekstraordinær Revision. Alt i alt er Kommissionens Beføjelser saaledes ret ringe.

Endskønt Kommissionen varetager offentlige Funktioner, er den stillet uafhængig af Staten; Forbundsraadet skal dog anerkende dens interne Reglement og mindst en Gang om Aaret modtage en Rapport om dens Virksomhed. Kommissionens Beslutninger kan i Henhold til den administrative Ret appelleres til Tribunal fédéral.

III. Forholdet mellem Nationalbanken og de øvrige Banker.

Banque nationale suisse oprettedes i 1907 i Henhold til Lov af 6. Oktober 1905, der senest er ændret ved Lov af 7. April 1921. Den er et Aktieselskab med en Aktiekapital paa 50 Mill. Frs., hvoraf 50 pCt. er indbetalt. Over Halvdelen af Aktierne ejes faktisk af Kantonerne, saaledes at Statens Indflydelse er sikret.

Herudover har Staten endvidere den afgørende Indflydelse ved Valget af Bankens Ledelse. Forbundsraadet vælger saaledes de 25 af Repræsentantskabets 40 Medlemmer og udnævner paa Forslag af Repræsentantskabet samtlige Bankens tre Direktører, der udnævnes for 6 Aar ad Gangen. Af de statsvalgte Repræsentanter maa højst 5 have Sæde i Forbundsforsamlingen og højst 5 være Medlemmer af de kantonale Regeringer.

Nationalbanken er bemyndiget til at foretage en Række Forretninger af lignende Art som de, der almindeligvis udføres af Centralbanker. Den diskonterer udelukkende saadanne Veksler, bag hvilke der ligger en egentlig Handel, som afføder Betalingsmidler inden Veksels Forfald. Herved søger den at formindske de andre Bankers Diskontering af Finansveksler. Den diskonterer kun til

den officielle Diskonto, og da denne sædvanligvis er højere end Forretningsbankernes Diskontosats, er dens Vekselportefølje oftest ringe, ultimo 1934 saaledes kun 13 Mill. Frcs.

Som Regel foretager Nationalbanken ikke open market operations. Omsætningen af Handelsveksler og Accepter finder Sted i Forretningsbankerne og ikke i det aabne Marked, og Materialet af Treasury bills er almindeligvis ringe. Paa Obligationsmarkedet er Nationalbanken sjældent inde. Den er bemyndiget til at købe Obligationer udstedte af Forbundet og Kantonerne, samt udenlandske Statsobligationer, men kun som en ren midlertidig Foranstaltning.

Den medvirker ved Emissioner af Forbundets og Kantonernes Obligationslaan, men maa ikke selv fast overtage nogen Del deraf.

Nationalbanken yder Laan mod Pant i Obligationer, men ikke mod Pant i Aktier.

Den modtager Indlaan, som ikke forrentes. En Undtagelse gøres dog for Staten og Institutioner under Statens Kontrol, hvis Indlaan oppebærer Rente.

Nationalbanken øver størst Indflydelse gennem Køb og Salg af fremmed Valuta og iøvrigt ved Forretninger paa Udlandet. Da Svejtser Francen jo er bundet til Guldet, er der imidlertid for Valutakursernes Vedkommende snævre Grænser for dens Politik.

Bankloven af 1934 giver paa to vigtige Omraader Nationalbanken Midler i Hænde til at føre en mere effektiv Politik, nemlig dels vedrørende Kapitaloverførsler til Udlandet — for hvilke der dog allerede tidligere har bestaaet visse Aftaler mellem Nationalbanken og de øvrige Banker — og dels vedrørende Bankernes Indlaansrente.

Med Hensyn til Kapitaloverførsler til Udlandet bestemmer Loven, at alle Banker samt Sociétés financières af banklignende Karakter, selv om de ikke henvender sig til Offentligheden om Indlaan, skal underrette Nationalbanken, forinden Beslutning tages, saafremt den paagældende Forretning andrager mindst 10 Mill. Frcs. Hvis den øjeblikkelige Pengesituation eller de økonomiske Forhold iøvrigt gør det paakrævet, kan Nationalbanken fordre, at ogsaa Kapitaloverførsler til mindre Beløb end 10 Mill. Frcs. skal forelægges den. De Overførsler, der sigtes til, er i Hovedtræk: 1) Egentlige Laan til Udlandet, baade Ydelse af nye Laan og Konvertering af allerede løbende Laan, og hvad enten det drejer sig om at overtage Laanene fast eller at

placere dem mod Provision, 2) Køb og Emission af udenlandske Selskabers Aktier, medmindre det drejer sig om Udøvelsen af en Forrettighed ved Forøgelsen af et Selskabs Kapital, 3) Krediter til og Pengeanbringelser i Udlandet, hvor det drejer sig om at yde Laan paa mindst 12 Maaneder eller om at overtage udenlandske Treasury bills eller Treasury bonds for mindst 12 Maaneder eller selv for en kortere Periode, hvis Engagementet kan forlænges til 12 Maaneder.

Hvis Valutasituationen, Tendensen for Penge- eller Kapitalmarkedets Rente eller Beskyttelsen af Landets økonomiske Interesser iøvrigt tilsiger det, har Nationalbanken Ret til at nedlægge Veto mod de ovennævnte Kapitaloverførsler eller til at stille visse Betingelser for sin Tilladelse. Det anføres i Loven, at Undersøgelse af Anbringelsens Sikkerhed ved vedkommende Transaktion ikke paahviler Nationalbanken, der altsaa ikke paatager sig noget Ansvar i denne Henseende.

Grundene til disse Bestemmelser maa, som allerede nævnt, blandt andet søges i, at svejtsisk Kapital i de senere Aar til en vis Grad er »gaaet paa Æventyr« i Lande, der havde et højere Rentenniveau, f. Eks. Tyskland, og Landbrugerne har da klaget over, at de ikke til en rimelig Rente kunde faa de Laan, som det intensive Landbrug nødvendiggjorde. Der ligger imidlertid mere bag de nævnte Bestemmelser, idet der mellem Nationalbanken og Forbundet er truffet Aftale om, at Banken i Tilfælde af, at en af de nævnte Kapitaloverførsler til Udlandet forelægges den, skal forespørge de interesserede Ministerier, om de har Indvendinger at gøre. Dette kan for Eksempel tænkes, hvis et Ministerium paa det paagældende Tidspunkt forhandler med vedkommende Land om en Handelsoverenskomst, eller hvis Ministeriet mener, at det vilde være opportunt til Transaktionen at knytte Forhandlinger med vedkommende Land om Begunstigelse af svejtsisk Industrieksport eller lignende.

Nationalbankens Vetoret synes herefter at tjene to Formaal, dels et bankpolitisk, naar Valutasituationen eller det svejtsiske Penge- og Kapitalmarked gør det fornødent, dels et handelspolitisk, naar Vareomsætningen med Udlandet gør det opportunt. Bestemmelsen sikrer, at Banken i en given Situation opnaar den nødvendige Kontrol med Kapitaloverførsler til Udlandet, en Kontrol, den dog ved frivillige Aftaler med Bankerne ogsaa tidligere til en vis Grad har haft. Selve Formen for Bestemmelsens Affattelse — herunder, at paagældende private Bank, der ønsker at udføre

en Transaktion med Udlandet, kun skal henvende sig til Nationalbanken — er valgt for at simplificere Sagen, saaledes at den ikke tillige skal spørge 3—4 Ministerier. Et saa kompliceret Forhold vilde maaske paa Forhaand handicappe Banken overfor Tilbud til vedkommende Klient fra andre Landes Pengeinstituter. Interessant er det, at den nævnte Bestemmelse er optaget i selve Bankloven og ikke er at finde mellem Krisetidens Restriktionsbestemmelser.

For at Nationalbanken kan skaffe sig et saa godt Overblik som muligt over den pengepolitiske Situation, er Bankerne saavel som Société financière, selv om de ikke henvender sig til Offentligheden om Indlaan, ifølge Loven forpligtede til at fremsende deres Aarsregnskaber og midlertidige Balancer til Nationalbanken. Denne foreskriver selv Opstillingen af Balancerne, der i Forhold til de offentliggjorte er mere detaillerede, især hvad angaar Sammensætningen af Tilgodehavender i og Gæld til Udlandet. Nationalbanken kan yderligere kræve alle fornødne Oplysninger, der er nødvendige af Hensyn til dens Stilling som Leder af Landets Pengepolitik.

Med Hensyn til Rent en af Indlaan foreskriver Loven, at dersom en Bank, hvis Balance beløber sig til mindst 20 Mill. Frs., ønsker at forhøje Renten af sine Obligations de caisse, skal den underrette Nationalbanken derom 2 Uger i Forvejen. At forhøje denne Rente er i Virkeligheden, som tidligere nævnt, ensbetydende med at hæve Niveauet for Indlaansrenterne. Naar Nationalbanken modtager en Indberetning fra en Bank om en saadan Renteforhøjelse, undersøger den Konsekvenserne af Forhøjelsen, paa den ene Side for Penge- og Kapitalmarkedet, og paa den anden Side for vedkommende Bank, og om nødvendigt søger den Føling med de interesserede Bankgrupper. Eventuelt forsøger den at faa vedkommende Bank til at frafalde Renteforhøjelsen.

Som fremhævet i Lovens Motiver, er det ikke Meningen, at Nationalbanken skal regulere Indlaansrenten, men ved 2 Ugers Fristen søger Loven at forhindre uovervejede Forhøjelser. At Indberetningspligten i Forbindelse med Nationalbankens almindelige Indflydelse faktisk vil virke regulerende paa Renten, maa dog anses for sandsynligt.

En egentlig Bedømmelse af den refererede Banklovgivning maa udskydes, indtil Loven har virket i nogen Tid, saaledes at de enkelte Reglers Anvendelse i Praksis foreligger. Herved tænkes

særligt paa Commission féd. des banques Virksomhed og Nationalbankens Brug af de Beføjelser, som Loven har givet den. Det er aabenbart, at Loven vil bøde væsentlig paa nogle af de Mangler, Bankernes tidligere helt frie Organisation medførte; men om de trufne Forholdsregler er tilstrækkelige, maa Fremtiden vise. En ny Fase er indtraadt i det svejtsiske Bankvæsen. De samfundsmæssige Opgaver er stærkere betonet, og Nationalbanken har opnaaet vigtige Beføjelser, der gør den bedre rustet som Leder af Landets Pengepolitik.
